

70

KULTURNÍ KALENDÁŘ

Osvětová beseda města

HRANIC HRANIC

SV. KLEMENA GOTIVALEPI

Vydáno

Říjen 1962

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA ŘÍJEN 1962

6. so Koncert „MORAVANU“ pěveckého sdružení DO města Brna. Sokolovna 20 hod.
7. ne Beskydské divadlo. Federico Garcia Lorca: Mariana Pinedová. Sokolovna 20 hod.
11. čt O příčinách manželských rozvodů. Beseda se soudcem dr. Vodičkou a dalšími. ZK ROH Sigma 19,30 hod.
18. čt I. abonentní koncert. Sukovo trio. Sál lidové školy umění. 20 hod.
21. ne Beskydské divadlo. Maxim Gorkij: Podivíni. Sokolovna 19,30 hod.
25. čt „Vietnam.“ Beseda se s. inž. Berkou. ZK ROH Sigma 19,30 hod.
30. út „Sláva a pád Portugalské Indie.“ Beseda se s. dr. B. Merhautem. Osvětová beseda 19,30 hod., v 15,30 hod. pro mládež.
- Bez data Večer Jaroslava Vrchlického.

KULTURNÍ KALENDÁŘ ČS. STÁTNÍCH LÁZNÍ TEPLICE N. B.

2. út. Večer nejkrásnějších árií. Vaňáková - soprán, dr. Bartoš - baryton, manželé Heiderovi - klavír. Sokolovo.
4. čt Veselá estráda. Soubor DO Prostějov. Bečva.
6. so Večer árií. N. Kniplová - soprán, A. Heiderová - klavír. Sokolovo.
9. út Koncert Slezského kvarteta. Sokolovo.
13. so Klavírní koncert Josefa Páleníčka. Sokolovo.
16. út Večer hudby, zpěvu a poezie. V. Šabacká - soprán, dr. Králíček - klavír, Langerová - recitace. Sokolovo.
18. čt Koncert pěveckého souboru „Slezských učitelů“. Bečva.
19. pá Árie a písně. Vaňáková - soprán, dr. Bartoš - baryton, manželé Heiderovi - klavír. Sokolovo.

20. so Píšíňový koncert Vl. Vosmíkové. A. Heiderová - klavír. Sokolovo.
24. st Houslový a klavírní koncert. V. Švihlíková a V. Bek. Sokolovo.
27. so Klavírní koncert dr. Tomana. Sokolovo.
30. út Vlachovo kvarteto. Sokolovo.
- Začátek všech akcí v 19,30 hod.
- Kažkou středu koncert smyčcového orchestru ZK Sigma Hranice v lázeňské budově Bečva. 19,15 hod.
- Každou neděli koncert velkého smyčcového orchestru ZK Sigma Hranice, řídí R. Klivar. Bečva v 19,15 hod.

PROGRAM HRANICKÝCH KIN

Kino SVĚT

- 1.— 4. Kriminálníci. Itálie. Širokouhý. Mládež ne.
- 5.— 8. Nachové plachty. SSSR. Širokouhý. Mládež od 10 let.
- 9.—11. Stín diktátora. Mexiko. Mládež ne.
- 12.—18. Půlnoční mše. ČSSR. Mládež ne.
- 19.—22. Májový mrazík. Maďarsko. Mládež ne.
- 23.—25. Umělcem s překážkami. NDR. Mládež ne.
- 26.—31. Amerika očima Francouze. Francie. Mládež ne.

Kino OKO

1. Vojenská hudba. Maďarsko. Mládež ne.
- 2.— 4. Modrý dopis. NDR. Mládež ano.
- 5.— 8. Výkřik. Itálie. Mládež ne.
- 9.—11. U nás v Kocourkově. ČSSR. Mládež ano.
- 12.—15. Člověk obojživelník. SSSR. Mládež ano.
- 16.—18. Nejmenší kino na světě. Anglie. Mládež ne.
- 19.—22. Vzpouza pověšenců. Mexiko. Mládež ne.
- 23.—25. Nejdělní den. SSSR. Mládež ne.
- 26.—29. Vojáci bez uniformy. Rumunsko. Mládež ne.
- 30.—31. U snědeného krámu. ČSSR. Mládež ne.

PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

6. Čertův mlýn. ČSSR.
13. Byl jednou jeden král. ČSSR.
20. Svět divů. ČSSR.
27. Cesta do pravěku. ČSSR.

Kino ČAS každou neděli od 9 do 11,30 hodin nepřetržitě.

FILMY

PŮLNOČNÍ MŠE — Slovenský film je filmovou adaptací stejnojmenné divadelní hry současného slovenského prozaika a dramatika Petra Karvaše, zachycující dusnou atmosféru na Slovensku o posledních válečných vánocích roku 1944. Vypráví dramatický příběh maloměstské rodiny Kubišovy, jejíž členové, pokud přímo nekolaborují, ať již tou či jinou formou s Němci, touží prožít válku v co největším klidu. Vážným nebezpečím pro splnění tohoto přání je nejmladší syn Kubišových, který bojuje po boku partyzánů a nečekaně se vrací domů. Jeho příchod přirozeně ohrozí nejen všechny plány, ale dokonce životy všech příslušníků rodiny. Nezbyvá jim však nic jiného, než Ďurka ukrýt, byť by jejich pohnutky k tomu byly různé. Rodina prožije strašlivý Štědrý večer. Jejich snaha o záchranu statečného Ďurka je však marná a jedině za cenu jeho zapření unikne rodina vyvraždění.

ČLOVĚK OBOJZIVELNÍK — Sovětský barevný fantastický film. Doktor Salvator, výborný lékař, vyoperoval kdysi svému synovi, který onemocněl těžkou plicní chorobou, žraločí žábry. Operace se zdařila a Ichtianďr se mohl pohybovat pod vodou i na zemi. Otec ho chránil před špatností lidí, a tak Ichtianďr žil převážně v moři a o lidech téměř nic nevěděl. Když dospíval, pocítil touhu po společnosti, snažil se přiblížit lidem. Ale lidé se ho báli, pokládali jej za „mořského ďábla“ a prchali před ním. Jednou zachránil Ichtianďr před žralokem krásnou dívku Guttieri; dceru zadluženého chudáka, kterou chtěl peníze a vyhrožováním dostat od jejího otce za ženu mladý boháč Zurita. Otec mu dceru slíbil; doufal,

že se s ním bude mít dobře, že se jí povede lépe než jemu. Ichtianďr nemohl na dívku zapomenout a přes otčovo varování, že setkání s lidmi bude pro něho bolestné, se vypravil do města dívku hledat. Našel ji, Zurita však přivolal policii a jen skok do moře zachránil Ichtianďra. Když se Guttieri provdala za Zuritu a odstěhovala se do jeho vily, jde jí Ichtianďr navštívit i tam. Je však Zuritou chycen a přinucen lovit pro něj perly. Doktoru Salvatorovi se podaří Ichtianďra osvobodit, jsou však oba zatčeni policií. Ichtianďr za pomoci jednoho dozorce prchá a setkává se s Guttieri, která je také volná. Její otec poznal Zuritovu špatnost, zabil jej a vydal se do rukou policie. Nemohou však spolu žít. Pobyt ve vězení, kde Ichtianďra drželi stále pod vodou, mu ublížil tak, že nemůže dýchat plicemi a musí se vrátit do moře.

VZPOURA OBĚŠENCŮ — Mexický film „Vzpoura oběšenců“ je adaptací stejnojmenného románu T. Travena. Vypráví dramatický příběh indiánského peona ze státu Chiapes, odehrávající se v první čtvrtině našeho století, v době, kdy celá země byla v moci diktatury a bohatí běloští podnikatelé a plantážníci bezohledně vykořisťovali utlačené domorodce, jejichž život měl pro ně cenu pouhé pracovní síly. Jako filmy s podobným námětem („Temná řeka“, „Zajatci země“ aj.) i tento film správně odhaluje kořeny revoluce, směřující k osvobození Indiánů z otroctví a k zavedení pokrokovější vlády v zemi.

VOJÁCI BEZ UNIFORMY — Rumunský umělecký film je časově situován do roku 1944, kdy nacistická vojska ustupovala z Rumunska. Jeho hrdiny jsou tři muži, strojívuďce Mihai Bogdan, starý profesor Petrescu a sovětský zajatec Saša, kterým se podaří uprchnout ze zajateckého tábora, kde je Němci internováni. Film sleduje jejich útek i jejich pronásledovatele, kteří se dají po jejich stopách, až do okamžiku, kdy profesor Petrescu cítí, že se mu nepodaří utéci, a svede fašisty se stopy. Tím zachrání své dva soudruhy, kterým se podaří uprchnout.

AMERIKA OČIMA FRANCOUZE — Francouzský celovečerní dokumentární film o americkém způsobu života, v němž francouzští filmaři dokumentaristé vytvořili obraz — byť jen vnější — amerického života s jeho výstřednostmi a touhou po originalitě a nevšednosti, které jsou výsledkem bezcílnosti a touhy po úniku ze životní skutečnosti.

Miloš SEMERÁD

O UMĚLCÍCH Z HRANICKA A UMĚLCÍCH, KTEŘÍ TVOŘILI NA HRANICKU

Posledně jsme zde vzpomněli hranického rodáka sochaře Fr. Jos. Břenka. Na náměstí proti farnímu kostelu je také vynikající sochařské dílo Mariánská socha na sloupě. Při podrobné prohlídce tohoto díla zjistíme, že socha je mnohem větších umělečtějších kvalit, nežli sloup. Socha také byla původně umístěna na nízkém soklu. Je tedy starší, asi z r. 1700. Později byla postavena na sloup, který i s podnoží je dílem sochaře Piskoře z Hranic. Libor Scholz ve své knížce Památky města Hranic, kterou vydal r. 1864 vlastním nákladem na str. 74 píše, že socha je postavena r. 1729 od Jos. Ignatia Böhma. Toto není jméno sochaře, ale dárcce, který asi platil sochaři Piskořovi za jeho práci.

A tak neznáme umělce, kteří vytvořili krásnou sochu P. Marie Bolesné u Hřbitovní ulice, která nese letopočet 1732, asi třetí Mariánské sochy, stojící v blízkosti nemocnice, mezi dvěma lipami na býv. popravišti. Všechny tři Mariánské sochy jsou barokní, velmi dobré umělecké úrovně je socha Jana Nepomuckého před zájezdním hostincem, datovaná r. 1720. Stávala dříve na hlavním náměstí a když se stavěl farní kostel, byla přemístěna na nynější místo. Také socha téhož světce na Motošíně je slušně umělecké úrovně. Obě sochy jsou barokní.

Po dostavění farního chrámu v r. 1763 a zboření starého, byl zrušen hřbitov, který se nacházel kolem něho. Nový hřbitov byl zřízen na Václavíkově roli za městem.

Z počátku hřbitova se nám z pomníkové výzdoby téměř nic nedochovalo. Po levé straně od hlavního vchodu u zdi stojí jednoduchý železný empírový křížek, zasazený v pískovcovém hranolu. Leží tam pohřben hranický občan Placatka. Na pomníčku není nic uměleckého, ale je dokladem těžkých dob a šetrnosti tehdejších občanů. Hranol pomníku byl vždy otáčen a je popsán na všech stranách. Uchoval se jen proto, že místo je příliš stísněné. Z 19. století je ještě na jednom hrobě pomník sekany z tvrdého pískovce, představující kříž sroubený ze dvou slabších kmenů a opletený girlandou růží. Je to vynikající umělecká práce.

Dále při ohradní zdi na hrobě rodiny Pitzmannů je socha ženy, držící kříž. Socha je z šedé litiny, která v II. polovině 19. století nahrazovala drahé barevné kovy.

20. století přineslo již více umění na hřbitovy. První umělecké dílo, originál, byl v roce 1914 postaven na hrobě zemřelého starosty města Hranic dra Šromoty. Postava sedící truchlící ženy z kararského mramoru. Dílo vytvořil jako svou první hřbitovní plastiku akad. sochař Julius Pelikán z Olomouce. Julius Pelikán, dosud žijící, nar. 23. 2. 1887 v Nov. Veselí u Žďáru na Moravě, absolvoval sochařskou školu v Hořicích a později akademii v Praze, kde byl žákem slavného Myslbeka. Byl zakládajícím členem SVUM v Hodoníně, kde každého roku na členských výstavách vystavoval. Vytvořil celou řadu veřejných pomníků a portrétů známých osobností. Byl na studijních cestách v Paříži a Itálii. V roce 1918 obdržel za své dílo Turkovu cenu města Prahy.

Od téhož umělce máme v Hranicích v sadech ještě sochu Mistra Jana Husa a na hřbitově u Kostelíčka ještě náhrobní plastiku, zdobící hrob bývalého starosty města, stavitele Jonáše. Socha střeľce Jana Čapka, která stála před kasárnami, byla rovněž od něho. Byla vytvořena z prachatického dioritu a za okupace zničena. Této zničené práce dnes 75letý mistr velmi lituje.

Po osvobození byl péčí MěstNV v Hranicích ozdoben

hrob zdejšího rodáka, spisovatele, buditele a lékaře lidumila Jos. Heřmana Galaše jeho bronzovým poprsím. Bustu vytvořil akad. sochař Vladimír Navrátil. Vzorem k dílu mu byl „6. obraz výtečníků slovanských“, na němž je zobrazen Galaš, a který vydal v II. polovině 19. století Dr. Ruprecht Přecechtěl.

Vladimír Navrátil, nar. 29. 3. 1907 v Olomouci a žije ve Vel. Újezdě. Je absolventem sochařské školy v Hořicích a na akademii byl žákem prof. Kafky. Získal pražskou cenu Stan. Suchardy. Některá jeho díla zakoupila Moderní galerie v Praze. Od něho je též pomník „Družba“ před býv. voj. akademií.

Dalším krásným sochařským dílem, bohužel od neznámého autora, je mramorový náhrobek na hrobce bývalého ředitele lesnické školy v Hranicích Dr. Ing. Hermanna Reusse, který mu po roce 1931, kdy zemřel, postavili vděční žáci. Z mělkého výklenku hledí na nás podoba zesnulého. Dr. Ing. Reuss byl velmi oblíbeným učitelem a vynikajícím lesním odborníkem. Vydal řadu vědeckých prací o lesnictví. Tehdy zde studovali Řekové, Rusové, Bulhaři, Poláci, Charvaté a mnoho studentů z jižních Čech. Jeho hrob často navštěvují lesníci.

Na hřbitově u Kostelíčka máme ještě jedno dílo od vynikajícího moravského umělce. Je to náhrobní plastika na hrobce Kunzové. Představuje klečící slováckou ženu se sepjatýma rukama a reliéfní podobiznu zesnulého. Toto dílo vytvořil František Úprka, nar. 24. 2. 1868 v Kněždubě a zemřel 8. 9. 1929 v Tuchoměřicích u Prahy. Tak jako jeho bratr Joža Úprka věnoval svou práci jiho-moravské Slovači a jejímu lidu. Prvního školení se mu dostalo v řezbářské škole ve Val. Meziříčí. V Praze pracoval také v ateliéru Schnirchově. Byl členem SVUM v Hodoníně, kde často vystavoval a kde je také uložena jeho umělecká pozůstalost. Vytvořil řadu portrétů a žánrových soch. Řadu jeho děl zakoupila Moderní galerie v Praze a Zemská galerie v Brně.